

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อการแก้ไขปัญหาคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ เรื่อง “การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิชุมชนของชุมชนประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี” มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแนวทางการเข้าถึงสิทธิชุมชนของชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี โดยทำความเข้าใจสภาพปัญหาสิทธิชุมชนในระบบการจัดการและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อการประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อเข้าถึงสิทธิชุมชนของชุมชนของชาวประมงพื้นบ้านอ่าวปัตตานี ตลอดจนข้อเสนอแนะนโยบายที่เป็นรูปธรรม วิธีการวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายทั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนพูดคุย อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดอนาคตร่วมกัน ผสมผสานกับการสัมภาษณ์ทั้งแบบกลุ่มย่อยและสังเกตการณ์ในพื้นที่ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์และสรุปผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ชาวประมงพื้นบ้าน ตัวแทนจากชาวบ้านกลุ่มอาชีพ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 75 คน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มคนที่แตกต่างกันในอ่าวปัตตานี มีความเข้าใจและตีความคำว่า “สิทธิชุมชน” แตกต่างกันคือ ชาวประมงพื้นบ้านมองสิทธิชุมชนในลักษณะองค์รวม แต่หน่วยงานภาครัฐมองสิทธิชุมชนแบบแยกส่วน โดยยึดโยงอยู่กับหลักการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย จึงนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการเข้าถึงสิทธิชุมชนในอ่าวปัตตานี 7 ด้าน คือ

- 1) ด้านการจัดสรรพื้นที่อ่าวปัตตานีเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน
- 2) ด้านการเสริมสร้างจิตสำนึก/ความรู้ด้านกฎหมายและหลักสิทธิชุมชน
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานีกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- 4) ด้านการนำหลักกฎหมายที่กำหนดมาปฏิบัติในเชิงรุก
- 5) ด้านการเสริมสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม
- 6) ด้านการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน
- 7) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงสิทธิชุมชน